EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

22. oktoober 2009 *

Kohtuasjas C-449/08,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel College van Beroep voor het bedrijfsleveni (Madalmaad) 8. oktoobri 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. oktoobril 2008, menetluses

G. Elbertsen

versus

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees M. Ilešič, kohtunikud A. Borg Barthet (ettekandja) ja E. Levits,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels ja M. de Mol,

– Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja J. Möller,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: F. Clotuche-Duvieusart ja B. Burggraaf,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (ELT L 270, lk 1; ELT eriväljaanne 3/40, lk 269), artikli 42 lõiget 4.

2 See taotlus esitati G. Elbertseni ja Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteiti (põllumajanduse, looduse ja toidukvaliteedi minister, edaspidi „minister") vahelises vaidluses seoses otsetoetuse toetuseõiguste määramisega riiklikust reservist.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

Määrus nr 1782/2003

3 Euroopa Liidu Nõukogu võttis ühise põllumajanduspoliitika reformi raames vastu määruse nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks.

4 Määrus nr 1782/2003 kehtestab eelkõige põllumajandustootjate sissetulekutoetuse kava. Seda kava on viidatud määruse artikli 1 teises taandes nimetatud „ühtseks otsemaksete kavaks". Kõnealust kava reguleerib nimetatud määruse III jaotis.

5 Määruse nr 1782/2003 artikkel 33 sätestab olukorrad, millal põllumajandustootjatel on juurdepääs ühtsele otsemaksete kavale. See artikkel sätestab muu hulgas:

„Toetuskõlblikkus

1. Põllumajandustootjatel on juurdepääs ühtsele otsemaksete kavale, kui:

a) neile on antud artiklis 38 osutatud võrdlusperioodi jooksul toetust vähemalt ühe VI lisas osutatud toetuskava alusel, või

[…]”.

6 Selle määruse artikli 37 lõige 1 näeb ette:

„Võrdlussumma on VI lisas osutatud toetuskavade alusel põllumajandustootjatele artiklis 38 osutatud võrdlusperioodi igal aastal antud toetuse kolme aasta keskmine, mis arvutatakse ja mida kohandatakse VII lisa kohaselt.”

7 Määruse nr 1782/2003 artikli 33 lõikes 1 ja artikli 37 lõikes 1 osutatud võrdlusperiood on määratletud selle määruse artiklis 38. Võrdlusperioodiks on kalendriaastad 2000 kuni 2002.

8 Määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõiked 1 ja 4 sätestavad:

„1. Liikmesriigid kohaldavad pärast artikli 41 lõike 2 kohast mis tahes võimalikku vähendamist võrdlussummade suhtes lineaarset vähendusprotsenti, et moodustada riiklikku reservi. See vähendusprotsent ei ole suurem kui 3.

[…]

4. Liikmesriigid kasutavad riiklikku reservi selleks, et kehtestada vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele ja sellisel viisil, et oleks tagatud põllumajandustootjate võrdne kohtlemine ning turu- ja konkurentsimoonutuste vältimine, võrdlussummad nende põllumajandustootjate jaoks, kes on eriolukorras, mille komisjon määratleb artikli 144 lõikes 2 sätestatud korras."

Määrus (EÜ) nr 795/2004

9 Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 795/2004, millega kehtestatakse määruses nr 1782/2003 sätestatud ühtse otsemaksete kava üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 141, lk 1; ELT eriväljaanne 3/44, lk 226), muudetud komisjoni 29. oktoobri 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 1974/2004 (ELT L 345, lk 85, edaspidi „määrus nr 795/2004"), põhjendus 9 näeb ette:

„Riigi varu haldamise hõlbustamiseks on asjakohane sätestada riigi varu juhtimine piirkondlikul tasandil, välja arvatud määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikli 42 lõikes 3, kui see on asjakohane, ja nimetatud määruse artikli 42 lõikes 4 viidatud juhtudel, kui liikmesriikidel on kohustus toetuseõigused jaotada."

10 Määruse nr 795/2004 põhjendus 13 näeb ette:

„Määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikli 42 lõikes 4 lubatakse komisjonil määratleda eriolukorrad, mis õigustavad võrdlussummade kehtestamist teatavatele talupidajatele, kes leiavad end olukorrast, mis takistas neil võrdlusperioodil täielikult või osaliselt

otsetoetusi saamast. Seetõttu on asjakohane loetleda need eriolukorrad, sätestades eeskirjad toetuseõiguste erineva jaotamise kaudu toetuste samale talupidajale kumuleerumise vältimiseks, ilma et see piiraks komisjoni võimalust juhtumeid vastavalt vajadusele lisada. Lisaks sellele tuleks liikmesriikidele tagada paindlikkus jaotatava võrdlussumma kehtestamisel."

11 Määruse nr 795/2004 artikli 18 lõike 1 kohaselt:

„Määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikli 42 lõikes 4 tähendab eriolukorras talupidajad käesoleva määruse artiklites 19–23 viidatud talupidajaid."

12 Määruse nr 795/2004 artikli 21 lõige 1 sätestab:

„Talupidaja, kes investeeris tootmisvõimsusse või ostis maad vastavalt lõigetes 2-6 sätestatud tingimustele hiljemalt 15. maiks 2004, saab toetuseõigusi, mis arvutatakse liikmesriigi kehtestatava võrdlussumma jagamisel kooskõlas objektiivsete kriteeriumitega ja talupidajate võrdset kohtlemist tagavalt ning turgu ja konkurentsi kahjustamata hektarite arvuga, mis ei ületa tema ostetud hektarite arvu."

Siseriiklik õigus

13 Ühise põllumajanduspoliitika määruse – 2006. aasta sissetulekutoetused (Regeling GLB inkomenssteun 2006, edaspidi „Regeling") artikkel 16 sätestab:

„1. Riiklikust reservist võib toetuseõigusi määrata üksnes järgmistele isikutele:

[…]

c) põllumajandustootjad, kes määruse nr 795/2004 artikli 21 kohaselt on investeerinud tootmisvõimsusse või ostnud maad, kui minister loeb tõendatuks, et põllumajandustootja on vastavalt määruse nr 795/2004 artiklile 21 hiljemalt 15. mail 2004:

– investeerinud loomakasvatushoonete mahtudesse või on need vähemalt kuueks aastaks rendile võtnud;

– ostnud maad või on selle vähemalt kuueks aastaks rendile võtnud;

– ostnud loomi, kelle eest makstakse määruse nr 1782/2003 VI lisas nimetatud otsetoetust;

[…]

d) põllumajandustootjad, kes määruse nr 795/2004 artikli 22 kohaselt on investeerinud või ostnud maad, kui minister loeb tõendatuks, et põllumajandustootja on kõnealuse maa rendile võtnud või maad ostnud hiljemalt 15. mail 2004;

[…]

2. Lõike 1 punktides b–d sätestatud põllumajandustootjad võivad saada otsetoetuse toetuseõigusi riiklikust reservist üksnes järgmistel tingimustel:

a) neil on tootmisvõimsusse investeerimise või määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 mõttes toetuskõlblike maade valdusesse võtmise, ostu või rendile võtmise tulemusena järgneval kalendriaastal rohkem

i) loomakasvatushoonete mahtu,

ii) loomi, kelle eest makstakse määruse nr 1782/2003 VI lisas nimetatud otsetoetust,

[…]

kui tootmisvõimsuse või maade suuruse järgi võrdlusperioodil;

b) nad on täiendava tootmisvõimsuse või maa tõttu saanud rohkem otsetoetusi, kui on arvestatud artikli 17 järgi, ja

c) kui nende täiendava tootmisvõimsuse või maa tõttu ei teki veel toetuseõiguste või võrdlussummade saamise õigust võrdlusperioodi alusel.

3. Riiklikust reservist toetuseõiguste määramise taotlus esitatakse artikli 11 kohaselt.”

14 Regelingi artikli 17 lõigete 1 ja 2 kohaselt:

„1. Täiendavad võrdlussummad arvutatakse artikli 16 lõikes 2 sätestatud põllumajandustootjatele järgmise meetodi alusel:

a) Määruse nr 1782/2003 VI lisas nimetatud toetuskavade kohaste otsetoetuste suurendamine võrdlusperioodil, mida tehakse asjaomasesse tootmisvõimsusesse investeerimisele, selle investeeringu tulemusel maa valdusesse võtmisele, ostmisele või rendile võtmisele järgneval aastal, arvutatakse määruse nr 1782/2003 VII lisas kirjeldatud meetodi järgi;

b) Punkti a kohase arvutuse tulemusest arvatakse maha 500 euro suurune summa, mis jaotatakse proportsionaalselt erinevate, punktis a nimetatud toetuskavade kohaselt saadud täiendavate summade vahel.

c) Punkti b kohaselt arvutatud täiendavad summad korrutatakse ministri kehtestatud protsendimääraga. See protsendimäär tehakse teatavaks otsuse avaldamisega *Staatscourant*'is.

2. Erandina lõikest 1 ja artikli 16 lõikest 2 lähtutakse põllumajandustootja taotlusel täiendava võrdlussumma arvutamisel teisest aastast pärast tootmisvõimsusesse investeerimist või maa valdusesse võtmist, ostmist või rendile võtmist, kuid hiljemalt aastast 2005, kui minister peab tõendatuks, et põllumajandustootja ei saanud investeerimisele järgnenud aastal asjaomast tootmisvõimsust või maad täielikult kasutada.

[…]".

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

15 Madalmaade põllumajandustootja G. Elbertsen pidas oma põllumajandusettevõttes 2000. aastal nelja lammast, 2001. aastal kolme lammast ja 2002. aastal ühteist lammast. Selle perioodi eest talle otsetoetust ei määratud.

16 20. detsembril 2002 anti talle pikaks ajaks rendile 1,29 hektari suurune karjamaa ning järgneval aastal ehitas ta varem laona kasutatud hoone ümber loomakasvatushooneks.

17 Aastatel 2003 kuni 2005 pidas G. Elbertsen 20 lammast, mis andis talle õiguse saada iga aasta eest utetoetust kogusummas 440,40 eurot.

18 G. Elbertsen esitas 6. septembril 2005 taotluse saada loomakasvatushoonete mahtudesse ning uttede ja maa ostmisesse tehtud investeeringute eest riiklikust reservist toetuseõigusi.

19 Minister vastas talle 13. oktoobri 2006. aasta kirjaga, et ta vastab küll nõuetele, et saada kõnealuste investeeringute eest riiklikust reservist toetuseõigusi, kuid kuna talle arvutatud täiendav otsetoetus jääks alla siseriiklikus õiguses kehtestatud 500 euro suuruse piirmäära, siis ei saa talle riiklikust reservist toetuseõigusi määrata.

20 Minister kehtestas 15. detsembri 2006. aasta otsusega G. Elbertsenile toetuseõiguse määraks 0.

21 G. Elbertseni kaebuse alusel tegi minister 24. aprillil 2007 otsuse, milles ta kinnitas oma otsust jätta G. Elbertsenile riiklikust reservist toetuseõigused määramata.

22 G. Elbertsen esitas 1. mai 2007. aasta kirjaga 24. aprilli 2007. aasta otsuse peale College van Beroep voor het bedrijfslevenile kaebuse.

23 Ta väidab oma kaebuses, et siseriiklik säte, millega rakendatakse 500 euro suurust piirmäära, põhjustab väiketootjate ebavõrdset kohtlemist ning ei ole seetõttu määruse nr 1782/2003 artikliga 42 ja määruse nr 795/2004 artikliga 21 kooskõlas. Ta väidab veel, et investeeringute tegemise ajal ei olnud mingit piirmäära kehtestatud, mistõttu ei vasta Regelingi artikli 17 lõike 1 punkt b õiguskindluse põhimõttele ega õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Lõpetuseks leiab G. Elbertsen, et määrus nr 795/2004 annab talle riiklikust reservist toetuseõigused ning on takistuseks sellele, et liikmesriigi poolt võrdlussumma määramiseks kehtestatud arvutusmeetodi kohaldamise tõttu jääks ta seesuguste toetuseõiguste saamise õigusest täielikult ilma.

24 Leides, et menetletava kohtuasja lahendamiseks on vaja tõlgendada kohaldatavaid ühenduse sätteid, otsustas College van Beroep voor het bedrijfsleven menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas […] määruse […] nr 1782/2003 artikli 42 lõiget 4 tuleb tõlgendada selliselt, et see säte jätab liikmesriikidele kaalutlusruumi, lubades neil kehtestada 0 euro suuruse võrdlussumma ning jätta põllumajandustootja, kes on […] määruse […] nr 795/2004 artikli 21 mõttes eriolukorras, ilma riiklikust reservist saadavatest toetuseõigustest?

2. Kui vastus sellele küsimusele on jaatav: kas ühenduse õigusega on vastuolus sellise sätte kohaldamine nagu […] Regelingi […] artikli 17 lõike 1 punkt b, mille kohaselt arvatakse tootmisvõimsusesse investeerimise või maa ostmise tulemusel maksta-

vate täiendavate toetuste suurendamise puhul maha 500 euro suurune summa ning alles seejärel kehtestatakse võrdlussumma, mille alusel määratakse riiklikust reservist toetuseõigusi?"

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab oma esimese küsimusega teada sisuliselt seda, kas määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõiget 4 tuleb tõlgendada selliselt, et see säte jätab liikmesriikidele kaalutlusruumi, lubades neil kehtestada 0 euro suuruse võrdlussumma ning jätta põllumajandustootja, kes on määruse nr 795/2004 artikli 21 mõttes eriolukorras, ilma riiklikust reservist saadavatest toetuseõigustest.

Euroopa Kohtule esitatud märkused

26 Madalmaade ja Saksamaa valitsus ning komisjon väidavad oma kirjalikes märkustes, et määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõige 4 koostoimes määruse nr 795/2004 artikliga 21 annab liikmesriikidele niisuguse kaalutlusruumi tingimusel, et võrdlussumma kehtestatakse vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele ning ei ohustataks seega põllumajandustootjate võrdset kohtlemist ega põhjustataks turu- ja konkurentsimoonutusi.

Euroopa Kohtu vastus

27 Kõigepealt tuleb meenutada, et ühtse otsemaksete kava raames on liikmesriigid määruse nr 1782/2003 artikli 42 kohaselt kohustatud moodustama eriolukordade arvesse võtmiseks riiklikku reservi. Vastavalt sama artikli lõikele 4 kasutavad liikmesriigid riiklikku reservi selleks, et kehtestada objektiivsete kriteeriumide alusel ja sellisel viisil, et oleks tagatud põllumajandustootjate võrdne kohtlemine ning turu- ja konkurentsimoonutuste vältimine, võrdlussummad nende põllumajandustootjate jaoks, kes on eriolukorras.

28 Sellega seoses tuleb märkida, et vastupidi määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõigete 3 ja 5 sõnastusele, milles antakse otsesõnu liikmesriikidele võimalus võtta neis sätetes osundatud olukordades riiklik reserv kasutusele või jätta see kasutamata, kohustab artikli 42 lõige 4 liikmesriike kehtestama võrdlussummad nende põllumajandustootjate jaoks, kes on eriolukorras. Eeskätt puudutab see põllumajandustootjaid, kes on investeerinud tootmisvõimsusse või ostnud maad hiljemalt 15. mail 2004.

29 Sellegipoolest peab nentima, et ei määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõige 4 ega määruse nr 795/2004 artikli 21 lõige 1 ei välista *a priori*, et liikmesriik võiks kehtestada võrdlussummaks 0 eurot.

30 Vastavalt määruse nr 795/2004 artikli 21 lõikele 1 arvutatakse selles sättes osundatud põllumajandustootjatele määratavad toetuseõigused asjassepuutuva liikmesriigi kehtestatava võrdlussumma alusel. Siit järeldub, et ehkki siseriiklikud õigusnormid ei riiva võrdlussumma määramise õigust, võivad need siiski kaasa tuua selle, et toetuseõiguste arvutamisel saadakse teatavatel juhtudel summaks 0 eurot.

31 Ei saa siiski öelda, et see asjaolu ei vasta määruse nr 795/2004 artikli 21 lõikele 1, mis selle määruse põhjendusega 9 koos tõlgendatuna kohustab liikmesriike määruse nr 1783/2003 artikli 42 lõike 4 raames asjaomastele põllumajandustootjatele toetuseõigusi määrama.

32 Nagu määruse nr 795/2004 artikli 21 lõikest 1 ja määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõikest 4 sõnaselgelt tuleneb, on liikmesriikidel jaotatava võrdlussumma kehtestamisel teatav otsustusruum. Sellist tõlgendust kinnitab ka määruse nr 795/2004 põhjendus 13.

33 Sellele vaatamata peavad liikmesriigid vastavalt eespool osutatud sätetele võtma aluseks objektiivsed kriteeriumid, mitte ohustama põllumajandustootjate vahelist võrdset kohtlemist ega põhjustama turu- ja konkurentsimoonutusi.

34 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõiget 4 tuleb tõlgendada selliselt, et see säte jätab liikmesriikidele kaalutlusruumi, lubades neil kehtestada 0 euro suuruse võrdlussumma ning jätta põllumajandustootja, kes on määruse nr 795/2004 artikli 21 mõttes eriolukorras, ilma riiklikust reservist saadavatest toetuseõigustest, tingimusel et selle summa aluseks on objektiivsed kriteeriumid, see ei ohusta põllumajandustootjate vahelist võrdset kohtlemist ega põhjusta turu- ja konkurentsimoonutusi.

Teine küsimus

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab oma teise küsimusega teada sisuliselt seda, kas ühenduse õigusega on vastuolus kohaldada siseriiklikku sätet, mille kohaselt arvatakse tootmisvõimsusesse investeerimise või maa ostmise tulemusel makstavate täiendavate toetuste suurendamise puhul maha 500 euro suurune summa ning alles seejärel kehtestatakse võrdlussumma, mille alusel määratakse riiklikust reservist toetuseõigusi.

Euroopa Kohtule esitatud märkused

36 Madalmaade ja Saksamaa valitsus ning komisjon väidavad, et sellise sätte kohaldamine ei ole ühenduse õigusega vastuolus.

Euroopa Kohtu vastus

37 Kõigepealt on vaja meenutada, et liikmesriigid on ühenduse õigusnormide rakendamisel kohustatud järgima mitte ainult asjassepuutuva määruse sätteid, vaid austama ka selliseid ühenduse õiguse üldpõhimõtteid nagu võrdse kohtlemise põhimõte, õiguspärase ootuse kaitse põhimõte ja proportsionaalsuse põhimõte (vt selle kohta 4. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-241/07: JK Otsa Talu, EKL 2009, lk I-4323, punkt 46).

38 Määruse nr 1782/2003 artikli 42 lõikes 4 on nõutud, et eriolukorras põllumajandustootjate jaoks oleks võrdlussummad kehtestatud vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele ja sellisel viisil, et oleks tagatud põllumajandustootjate võrdne kohtlemine ning turu- ja konkurentsimoonutuste vältimine.

39 Regelingi artikli 17 lõige 1 näeb ette, et võrdlussumma arvutatakse saadud otsetoetuste summa alusel, mis on tootmisvõimsusesse investeerimise, maa valdusesse võtmise, ostmise või rendile võtmise tulemusena suurenenud. Edasi arvatakse saadud summast maha 500 eurot, jagatakse see vastavate täiendavate toetussummade vahel proportsionaalselt ära ning seejärel korrutatakse ministri poolt kehtestatud protsendimääraga. Selliselt väljaarvutatud võrdlussumma võetakse määratavate või suurendatavate toetuseõiguste summade kindlaksmääramise aluseks.

40 Sellistel asjaoludel tuleb tõdeda, et põhikohtuasjas kõne all olev säte, mille kohaselt arvatakse võrdlussumma arvutamisel 500 eurot maha kõikidel riiklikust reservist toetust taotlenud põllumajandustootjatel, on üldise iseloomuga objektiivsetel kriteeriumidel põhinev meede, mis ei riku võrdse kohtlemise põhimõtet ega põhjusta turu- ja konkurentsimoonutusi.

41 Konkreetselt võrdse kohtlemise põhimõttega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika järgi nõuab see põhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ega erinevaid olukordi ühtemoodi, välja arvatud siis, kui selline erinev kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt 11. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-313/04: Franz Egenberger, EKL 2006, lk I-6331, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

42 Käesolevas asjas on kõik riiklikust reservist toetust taotlenud põllumajandustootjad sarnases olukorras. See, et 500 euro suuruse summa mahaarvamine avaldab väikestele põllumajandusettevõtetele võrreldes suurtega tõenäoliselt rohkem mõju, ei oma siinjuures tähtsust. Seevastu juhul, kui nad ei vasta otsetoetuse toetuseõiguste saamise nõuetele, ei ole riiklikust reservist toetust taotlenud põllumajandustootjad sarnases olukorras nende põllumajandustootjatega, kellele on tehtud regulaarseid väljamakseid.

43 Lisaks peab märkima, et proportsionaalsuse põhimõttega, mille kohaselt tuleb taotletav eesmärk saavutada kõige vähem piiravate vahenditega, ei ole vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mis on arutuse all põhikohtuasjas ja mille eesmärk on vältida seda, et toetuste süsteemi rakendamise tulemuseks ei oleks tühised ja liikmesriigi kantud halduskuludega täiesti ebaproportsionaalsed võrdlussummad (vt selle kohta 12. juuli 1990. aasta otsus kohtuasjas C-16/89: Spronk, EKL 1990, lk I-3185, punkt 28).

44 Mõned ühenduse sätted jätavad liikmesriikidele tegutsemisruumi, lubades neil kohaldada piirmäära, millest allapoole jäämise korral lükatakse toetusetaotlused tagasi. Näiteks on kohane mainida määruse nr 795/2004 artikli 12 lõikes 6 liikmesriigile antud võimalust sätestada põllumajandusettevõtte miinimumsuurus toetuseõiguste määramise taotlemiseks, tingimusel et miinimumsuurus ei ületa 0,3 hektarit. Lisaks võivad liikmesriigid komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 796/2004, millega kehtestatakse määruses nr 1782/2003 ette nähtud nõuetele vastavuse, toetuse ümbersuunamise ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamise üksikasjalikud reeglid (ELT L 141, lk 18; ELT eriväljaanne 3/44, lk 243), artikli 70 kohaselt otsustada toetusi mitte anda, kui summa ühe taotluse kohta ei ületa 100 eurot. Komisjoni 19. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2529/2001 lamba- ja kitselihaturu ühise korralduse kohta (EÜT L 341, lk 3; ELT eriväljaanne 3/34, lk 344) artikli 4 lõige 3 jätab liikmesriikidele teataval määral tegutsemisruumi, lubades neil määrata loomade, kelle suhtes võib esitada lisatasu saamise taotluse, miinimumarvu vahemikus 10 kuni 50.

45 Seoses õiguspärase ootuse põhimõttega tuleb meenutada, et ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas ei saa ettevõtjatel olla õiguspärast ootust olemasoleva olukorra säilimise osas, kuna pädevad asutused võivad oma kaalutlusõigust kasutades seda olukorda muuta (eespool viidatud kohtuotsus JK Otsa Talu, punkt 51). Siit järeldub, et tootmisvõimsusesse ja maa ostmisse tehtud investeeringud ei anna asjaomasele ettevõtjale õigust tugineda mingile õiguspärasele ootusele, mis nende investeeringute alusel tekib, et nõuda just nimetatud investeeringute tõttu kehtestatud võrdlussummat (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Spronk, punkt 29).

46 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb teisele küsimusele vastata, et ühenduse õigusega ei ole vastuolus kohaldada siseriiklikku sätet, mille kohaselt arvatakse tootmisvõimsusesse investeerimise või maa ostmise tulemusel makstavate täiendavate toetuste suurendamise puhul maha 500 euro suurune summa ning alles seejärel kehtestatakse võrdlussumma, mille alusel määratakse riiklikust reservist toetuseõigusi.

Kohtukulud

47 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001, artikli 42 lõiget 4 tuleb tõlgendada selliselt, et see säte jätab liikmesriikidele kaalutlusruumi, lubades neil kehtestada 0 euro suuruse võrdlussumma ning jätta põllumajandustootja, kes on komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 795/2004, millega kehtestatakse määruses nr 1782/2003 sätestatud ühtse otsemaksete kava üksikasjalikud rakenduseeskirjad, muudetud komisjoni 29. oktoobri 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 1974/2004, artikli 21 mõttes eriolukorras, ilma riiklikust reservist saadavatest toetuseõigustest, tingimusel et selle summa aluseks on objektiivsed kriteeriumid, see ei ohusta põllumajandustootjate vahelist võrdset kohtlemist ega põhjusta turu- ja konkurentsimoonutusi.

2. Ühenduse õigusega ei ole vastuolus kohaldada siseriiklikku sätet, mille kohaselt arvatakse tootmisvõimsusesse investeerimise või maa ostmise tulemusel makstavate täiendavate toetuste suurendamise puhul maha 500 euro suurune summa ning alles seejärel kehtestatakse võrdlussumma, mille alusel määratakse riiklikust reservist toetuseõigusi.

Allkirjad